

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18.

EXPANSIONS MONTSERRATINAS.

¿Coneixen aquell refran que diu: *La cabra siempre tira al monte?*

Donchs fassinse carrech de que las cabras de Catalunya son los carlins, y l' *monte* la montanya de Montserrat.

Pero 'ns hém d' entendre: la montanya de Montserrat es la predilecta dels nostres carlins en temps de pau; mes per lo que respecta al temps de guerra, totas las montanyas son bonas, per fer foch impunement a las columnas.

Aquest dia deya un cabecilla carli:

—Si no existis la montanya de Montserrat, hauria sigut necessari inventarla. No hi ha una montanya m'és aspre y espadada: cada roca es un marlet, cada barranch es un fosso, cada mata una trinxera. Allá 'ls homes d' *alma* aprenen a estimar la vida de carli. ¡Quin goig fá la carretera, ab las sévas revoltas, serpentejant per entremitj dels turons y dels singles, blanca y polsosa y pendent sempre! No hi ha un pam de cami que no siga un perill. ¡Ah! donéume un centenar d' homes decidits y ben arreglats de municions, y diguéu a una columna de trenta mil cipayós que vaja pujant. Si n' arriba un de viu al cap-de-munt, soch capás de tirar la boina al foch.

Aquests, poch més ó ménos, són los pensaments cristians que bullen dintre de la dura clepsa dels pelegrins, que ab l' excusa de una moixiganga ó altra puján a dalt de Montserrat.

—¡Quinas timbas! exclamava un capellá que havie sigut cabecilla, gran admirador del cura Santa Cruz: Aquí si que per aplicar als liberals l' indulgencia plenaria, no 's necessita pólvora. Una empenya y al riu.

Y es tant gran l' afició que té la carlinalla per anarse'n a Montserrat en correcta formació, que no hi ha inventiva com la que demostran a cada punt per organisar semblants viatjes.

L' any passat van recordarse de que feya mil anys que vá trobarse la Santa Imatge, y cap a Montserrat falta gent.

Aquest any podian anarhi ab l' excusa de que feya mil y un anys, y aixis successivament; pero com que aixó seria monótono, s' han pensat una cosa nova, y l' han trobada.

Els, homes miserables y mortals, sumits en aquesta vall de llágrimas y miserias, s' han atrevit a encararse ab tota la córt celestial, y a la qu' es reyna dels reys y soberana del Paradís, l' han empeticidada nomenclantla reyna de la terra catalana.

De manera que si es cert que 'l verdader soberá es aquell que disposa de la soberania, resulta que per espay de mil y un anys, la Verge de Montserrat s' ha vist privada dels drets de reyna, y que al últim se l' hi han regonegut per alguns homes de la terra, que per espay de mil y un anys han sigut més soberans qu' ella mateixa.

Tals aberracions resultan de aquesta darrera moixiganga.

Pero al fi l' han nombrada reyna dels catalans, y l' han coronada y l' hi han regalat un cetro, com si sense aquest cetro y aquesta corona, lo nombrament hagués hagut de quedar sense cap valor ni efecte.

La corona ja sabem com varen adquirirla: la Verge mateixa se la vá pagar.

De una multitud de joyas allá acumuladas per la pietat y la devoció, y venudas a pública subasta, sense consentiment dels donadors, vá sortirne aquella corona carregada de riquesa, que fins déu haver enlluernat a la justicia, ja que aquesta no s' ha cuidat de veure quin tracte mereixen las personas que disposan de las cosas que no 'ls pertanyen.

Are respecte al cetro, hém de fer justicia a la juventut católica: los joves católics van pagarlo de la seva butxaca: alguns recorren tal vegada als ahorros que van fer durant la guerra, alguns altres com un anticipo del dot que esperan conquistar, lo dia que per l' intercessió de algun canonge se casin ab alguna pubilla rica.

Després de la festa de la coronació, que tant gráfi-

cament van descriure'ns lo Sr. Capellá y aquell aragonés que l' acompanyava, ha vingut la festa de l' entrega del cetro.

L' idolatria dels asiatichs no ha inventat encare escenas com las que s' han vist a Montserrat en aquestas festas.

Ab l' ajuda de bons talls y bons tragos, los pelegrins s' han anat aglomerant dalt del monestir. No 'ls demanéu un pensament elevat. Ells adoran a l' imatge; pero de l' idea que representa no se 'n recordan. ¡Es tant lluny lo cell! En cambi 'l camaril es tant aprop, que seria una torpesa deixar lo cert per lo duptós.

Y després, ¿qué me 'n diuen de la forma que han revestit las festas?

Una professó per tenir lo gust de veure dugas fileras de ciris. Diu *El Correo catalan*:

«Abrian la marcha primero las mujeres, luego los hombres, despues los sacerdotes (¿qué no son homes?), la imagen de la Virgen llevada en andas presidiendo nuestro Excmo. Prelado.»

Si tots aquests obrian la professó ¿sabrian dirme vostés qui la tancava?

Lo corresponsal no 's preocupa per tant poca cosa.

«La entrada en la basilica excede a toda ponderacion. Los manresanos saludaron a la Virgen con una de sus mejores y características *trenadas*. La música de Solsona tocaba la Marcha real; iluminaban la plaza y claustros fuegos de bengala y los peregrinos estaban formados en filas al paso de nuestra Santisima Patrona.»

¿No 'ls sembla qu' entre aquests fochs de bengala y aquests pelegrins formats en fila, hi falta una tanda d' escolanets vestits de bailarinas, y maniobrant *bajo la entendida direccion del Sr. Moragas?*

Y are a dintre de l' iglesia:
«El presbiterio lleno de banderas y estandartes. Se dieron las más calurosas y espontáneas aclamaciones que jamás haya oido, y eso que he presenciado ovaciones de todos géneros, pero como la de ayer poquissimas.»

Lo temple convertit en un club ¡Aquella devoció que sense fer soroll puja desde 'l cor fins al cel, exhalantse en alarits per aquelles gargamellas! Las mans que 's crusan al pit del verdader devot, picant com al Circo equestre quan una amassona acaba 'l seu exercici, y se l' hi crida «que baile!»

Pero aixó no es res encare:
«Antes de la procesion se levantaron muchos globos, algunos de ellos de gran tamaño; los fuegos artificiales de Manresa en gran número, y los costeados por la Juventud Católica de Barcelona agradaron mucho a todos.»

Ja ho veuen: las ratas buscan l' olor del formatje de Holanda; los carlins no 's contentan sino ab l' olor de la pólvora.

A l'home que 's casès ab déu donas l' haurian de absoldre.

¿Pot haverhi un major sacrifici que 'l de carregar ab déu creus del matrimoni?

L' empresa del carril de Fransa ha obsequiat ab un dinar als diputats catalans.

- Menú per aquest dinar:
- Arrós ab cinquenas.
- Pastelets ab cupons.
- Filet de Barcelona saltat.
- Guatllas à 153.
- Tenedors gelats y desenganyats.
- Petxuga de oposició pública rostida.
- Pastels del carrer de Aragó.

Assegura un periódich que en una litografía de Barcelona s' están fabricant una gran partida de *detentes* destinats à la gent ultramontana.

«Detente, litógrafo, que vè la policia.»

De la *Revista frenopática*, órgano del manicomi «*Nueva Belen*»:

«Per qué no vivim aquí junts los homes y las donas? preguntava un maniàtich nòtich.

«Perque'l reglament prescriu la separació de sexes.

«Mala lley! replica ¿Cóm serà possible que ab ella se efectuhi la multiplicació dels bojós, tant indispensable per las casas com aquesta?»

Devant del aparador de ca 'n Lopez:

Un menestral junt ab la seva dona están mirant los retratos de Miss Zæo.

«Psé! fa ell: diuhen que aquesta dona vola... Ja la voldria veure jo al terrat de casa... A veure que vingui y 's tiri dalt à baix.

La seva dona.—¡Oh, qui sab!...

«Fug, dona, ¿que no ho coneixes tú mateixa que ha de haverhi trampa?

«Tambè podria volar per medi d'aixó 'n que diuhen la electricitat, ó bè pel sistema mètrich...

L' home dantse per convensut:

«Ja veurás, si es aixís, no 'n responch.

Definició que un conservador castellá feya de la paraula tranquilitat:

«Yo profeso el sistema de las etimologías, y creo firmemente que la palabra *tranquilidad* viene de *tranca*.»

Uns exámenes de doctrina:

«¿Quánts son los manaments de la lley de Déu?

«Segons y conforme, senyor rector.

«¿Cóm s' entén?

«Pels homes son déu; pero per las donas son no més que nou.

«¿Y are?

«Sí, senyor, respecte à las donas se ha de suprimir aquell que diu: «No desitjarás la muller del próxim.»

QUENTOS.

Un vell que sosté à una xicota jove en un pis, després de un curt viatge arriba à casa d' ella y al lliandar de la porta 's dirigeix à la criada y l' hi diu:

«Tè, noya: aquí tens un parell de duros y digas ¿ha vingut algú durant la mèva ausencia?

«No, senyor, ningú absolutament.

«Llavors, tórnem los dos duros.

Històrich: En una festa major d' un poble casi vehi, un home cridant al portal d' una casa diu:

«Aquí, señores, por cuatro cuartos no más, verán una ballena disecada que mide seis varas de largo. Además, la mujer eléctrica y vistas fotográficas.

Un pagés al entrar:

«Escoltéu: aixó que acabéu de dir, ¿es disecat també?

Un jutje á un acusat:

«¿Es cert que ha estat á presiri?

«Sí, senyor, y si avants no hi ensenyat las notas, es porque no m' agrada alabarme.

Un violinista molt tronera, encare que bastant hàbil en lo maneig d' aquest instrument, rebia 'ls elogis dels seus admiradors.

«¡Oh! deya ell, la llástima en que tinch de tocar ab un violi dolent... ¡Si tingués un Stradivarius!... ¡Ah! ¡Si tingués un Stradivarius!...

«¿Qué fariáu? Tocariau millor?

«No, cá: me 'l puliria y al ménos podria passar sis mesos sense tocar l' arquet.

Un metje sostenia que 'l tabaco era pernicios per la salut.

«¿Qué vol que l' hi diga! l' hi observava un fumador. Las donas no fuman y no obstant no allargan pas més que 'ls homes.

«Tot lo que vosté vulga; pero ¿vol un exemple, bèn recient per cert, de que 'l tabaco pot acabar ab la vida de un home?

«Veyam

«Es lo cas que un pobre infelis estava cullint una burilla à la Riera del Pi. De repent desemboca un cotxe y l' aixafa, deixantlo cadáver. Are digui vosté mateix: ¿Hauria succehit aquesta desgracia si no existís lo vici de fumar?

En la redacció de un periódich.

Un redactor al administrador:

«¿Podria ferme un petit adelanto de dos duros?

«Está prohibit.

«¿Trenta rals?

«Ni un céntim.

«Pero, home, consideri que no 'm quedan sino sis rals per arribar á cap de mes.

«No hi arribi.

Ultim párrafo de un conferenciant:

«La materia, senyors, tè una importancia inmensa en l' organisme humá: l' home, mirinlo com vulgan, es avants que tot un animal.

Un del auditori ab véu atronadora:

«Vaja: que ho passi bé, animal!

Lo conferenciant:

«¡Insolent!

«¿En qué quedém: som ó no som lo que diu vosté en la conferencia?

En lo ferro-carril.

Un marit á la seva esposa:

«Titona mèva: ¿estás bè aquí en aquest reconet?

«Magnificament.

«¿Sents ayre?

«No.

«¿Aquest cristall del tèu costat tanca bèn herméticament?

«No pot tancar millor.

Llavors, ja veurás, cambiém de asiento porque aquí ahont soch jo, succeheix precisament tot lo contrari.

Ja fa dias que 'l temps es extraordinariament variable.

Un amich mèu se 'n queixava devant de una criada, y aquesta suspirant vá exclamar:

«Senyoret, no m' atrevia á dirli, pues jo sola 'n tinch la culpa.

«¿Qué dius, borranga? ¿Tú?

«Sí, senyor: fa vuit dias que netejantlo se 'm vá rompre 'l barómetro, y naturalment are 'l temps no sab lo que 's pesca.

Conversa entre senyoras:

«¿Quina cosa més original, que no haja pogut averiguar los anys de la Tresinal. ¿Sabs cuánts anys tè?

«Ab exactitut no; pero segons los mèus càlculs n' ha de tenir uns déu més dels que figura.

Un porter solia enterarse del contingut de las cartas dirigidas als inquilinos de la casa.

Un dia un amich de un de ells l' hi escribia y coneixent la costum del porter, al final de la carta hi posava la següent nota:

«Ja haurá vist lo porter que 's tracta de un assumpto urgent; per lo tant servescas entregar la carta desseguida.»

Lo porter va tornarse roig com una rosella.

Per la plassoleta de un establiment de banys se passejan un marit, una senyora y un amich íntim de aquest matrimoni. En direcció oposada passa una dona que ab lo port denuncia lo qu' es. L' amich del marit y muller la saluda ab una rialleta molt estudiada.

«Escolti, Andréu diu la senyora: ¿qui es aquesta damiscla?

L' amich:—¿Qué vol que li diga, senyora?

«Ja veurá, ja 'ns entendrém. ¿Es de aquellas que se las tracta de vosté ó de tú?

Lo marit:—Ja t' ho explicaré jo: al vespre se 'ls diu de vosté y l' endemà al demati de tú.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

«Prima-prima.—¿Qué vols, Tot?
—En Prima-tres-dos m' ha dit
que una dona
que 's diu Tona
al Quimet ha mal-ferit
y que hi vajan tot seguit
lo *hu-segona*
y en Girona.

TORRENT Y BOVÉ.

II.

«Prima-dos vá patir molt
segons me vá dí en *Dos-tres*
y en *Tot* l' altre dia 'm deya
que d' aixó no 'n cregués res.

NAS PLÁ.

SINONIMIA.

A total m' han dit que 's tot
aquest any, passat Nadal,
la Balbina ab un xicot
que tè mil duros dedot
y una bonica total.

UN TAPÉ Y F. DE T.

MUDANSA.

Una hermosa total tinch
que quan véu una total
ab la seva tot l' agafa
y la tot sens ferti mal.

QUICUS-CABRERA.

TRENCA-CLOSCAS.

Valladolid, Cuenca, Andalucía, Castelló, Russia,
Almeria, América, Africa.

Colocar los precedents noms en columna, de manera que ab la primera lletra se puga llegir lo nom de una ciutat.

UN JOVE ENAMORAT.

CONVERSA.

«¡Hola, Pepet!
—¡Hola! ¿Qué tal vá la cosa ab la promesa?
—Molt bè per ara.
—Monadas ne faréu moltas.
—Segons ab qui.
—¿Y are?
—¡Oh, es que 'n tinch dugas! L' Ana y la....
—¿Qui?
—Entre tots dos ho havém dit.

F. FIN.

ROMBO.

.
.
.

Omplir los punts ab lletres que llegidas vertical y horizontalment digan: la 1.ª ratlla una lletra; la 2.^a un' altre lletra; la 3.^a un color; la 4.^a una lletra y la 5.^a una lletra.

RAFAEL L.

GEROGLÍFICH.

L A
R R
O N
V I N
I T t T I
r
i i i i

QUICUS CABRERA.

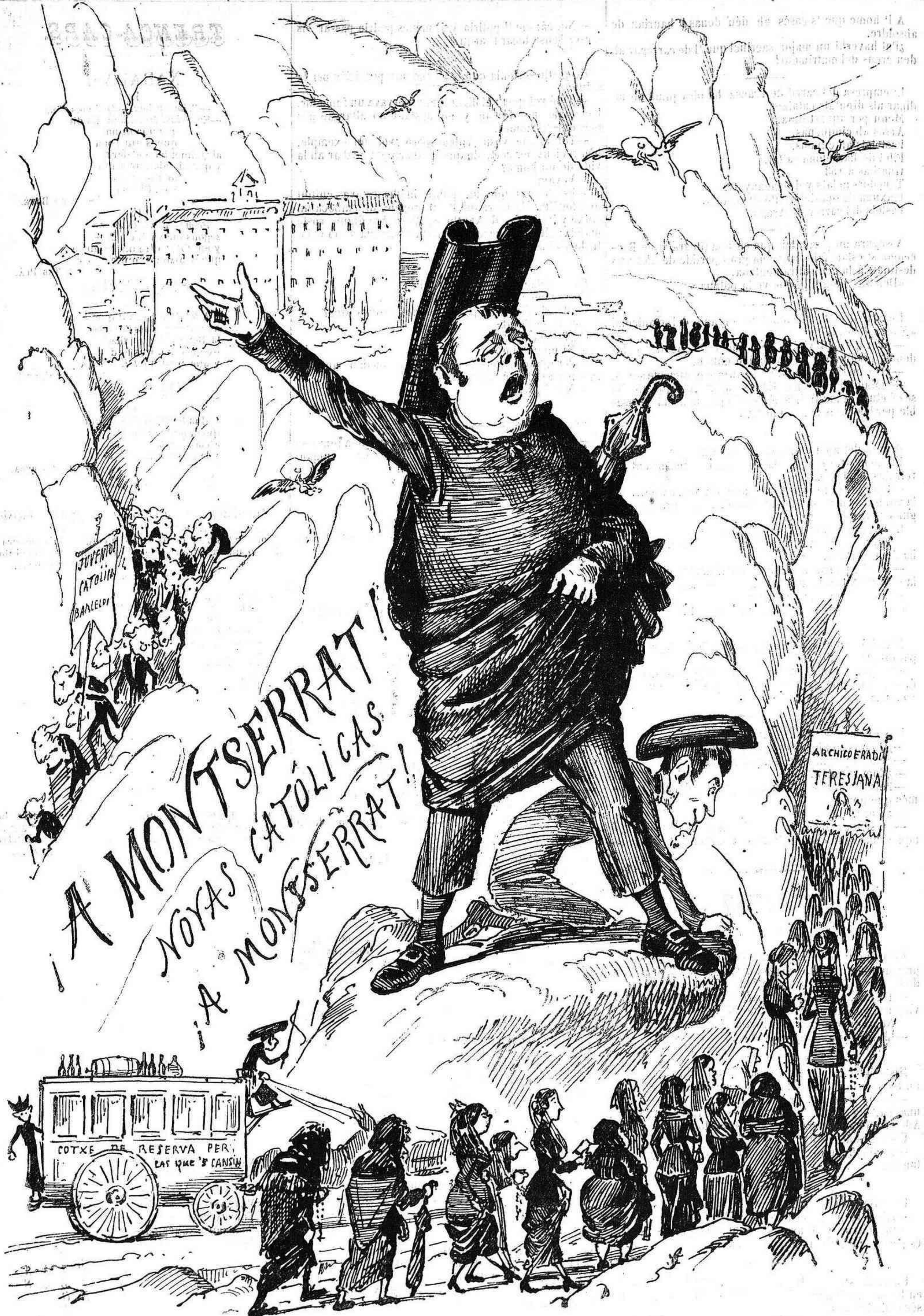
SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª—*Se-vi-lla*.
2. IDEM 2.ª—*Má-qui-na*.
3. SINONIMIA.—*Estació*.
4. MUDANSA.—*Cosa, Caos, Osca, Soca*.
5. TRENCA-CAPS.—*Arcalde*.
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Ermita*.
7. CRÉU DE PARAULAS.—

F A
A S
F A R I N A
A S I L O S
N O
A S

8. GEROGLÍFICH.—*Los grans se fan xichs y los xichs se fan grans.*

—A la de las Teresianas si que no hi anirán més que faldillas.
—¿Y 'ls capellans?
—Oh, ja veurán, sotanas y faldillas, casi casi es lo mateix.